

De heer J. Maurice Son voor den kantonrechter.

Uit het wederantwoord van den heer K l i n k h a m e r is mij nu duidelijk gebleken, dat hij met woorden en termen goochelt. B.v. Al mag een onbevoegde volgens mijn opvatting een vulling leggen, daarom heb ik steeds geen onbevoegde noodig; ik mag dat zelf ook doen. Doch K l i n k h a m e r had deze passage noodig om op mijn vroegere associatie met S o n te komen. Ik meende echter dat dit feit reeds van algemeene notoriteit was. Wat het echter met een deskundig proces te maken heeft, is mij niet recht duidelijk. Alleen doet het mij onwillekeurig denken aan wat de verdediger zei: „maar de andere deskundigen dan, zij doen niets anders dan hun standje verdedigen.” In een particulier schrijven reeds wenschte ik den Heer K l i n k h a m e r geluk met het op pag. 163, onder 3° geschrevene, als zou dergelijke onzin door mij gedebiteerd zijn. De Heer K l i n k h a m e r heeft de klok hooren luiden, doch weet niet waar de klepel hangt. Ongetwijfeld moest een of andere autoriteit die histologisch wat beter op de hoogte was over dezen passus vallen. Het comische ervan is echter dat de toegevoegde noot mijnerzijds op pag. 285, naar aanleiding van wat K l i n k h a m e r op blz. 163 onder resumé 3°. beweerde, maakt, dat de voor mij toebedachte les van den Hoog WelEdZr. Gel. G r e v e r s op K l i n k h a m e r zelf moet worden toegepast. De Hooggeleerde Heer G r e v e r s, deze onvoorziene omstandigheden ignoreerende, wyl de beide stukken tegelijk ingezonden werden, heeft nu malgré soi onbaatzuchtige kritiek uitgeoefend. Ik weet heel goed

dat het dentine, 't zij een secretie of transformatie product is van het embryonale bindweefsel en dat de pulpa als overblijfsel, na de dentinevorming van dat weefsel beschouwd moet worden.

Wat echter Dr. R o m e i n beweerde is nog niet zoo geheel bezijden de waarheid, want immers beweert F r e d e r i c k B. N o y e s *Professor of Dental Histology* Northwest University Dental School Chicago, in „The American Text-Book of Operative Dentistry: „From the standpoint of comparative anatomy, the teeth are found to be not a part of the osseous system, but *appendages of the skin* and are to be compared with such structures in the body as the nails and the hairs.”

Trouwens bij de Ganoidei en Chondropterygii (selachii) vinden we ganoidschubben en huidprotoconvormen die ook in de kaken, verhemelte, keelgatsbeenderen en op het ploegschaarbeen voorkomen, vaak beweegbaar zijn en steeds vernieuwen als andere huidproducten. Ook vinden we in de teratoïde gezwellen zooals dermoid cysten naast elkaar voorkomen haren, nagels en tanden. K l i n k h a m e r zou wellicht zeggen, met standjes leedvermaak, die Mijnheer N o y e s moest tot betere inzichten komen en het vak helpen verheffen.

„Sit pro ratione voluntas”.

Voorts beweert K l i n k h a m e r op Pag. 169 „de Tandheelkunde ligt buiten de kunstbewerkingen aan het menschelijk gebit, waarop ik op Pag. 236 reageerde door te zeggen, maar dat beweert ik niet, en nu beweert K l i n k h a m e r doodleuk: „de Heer v a n D a l e n zegt elders Pag. 288: „De techniek ligt niet buiten de kunstbewerking aan 't menschelijk gebit. Herinnert K l i n k h a m e r zich den tijd van zijn H. B. S.-jaren niet meer, wanneer de wiskundeleeraar menigmaal betoogde, dat het een gevaarlijk werkje was, stellingen om te draaien.

K l i n k h a m e r schrijft: v. D. *schijnt* onder een zuivere technische behandeling te verstaan een behandeling, die

met de toepassing van wetenschappelijke voorschriften niets te maken heeft, zooals b.v. het vullen van een glas of het trekken van een kurk uit een flesch. Gelukkig, dat er staat *s c h i j n t* (schijn bedriegt). Zeer zeker is het noodig, of liever gewenscht, de techniek van het vullen te kennen en zeer zeker kan de toepassing daarvan op wetenschappelijke gronden berusten zonder dat er echter nog sprake behoeft te zijn van *wetsovertreding*. Het verband der vergelijking tusschen het trekken van een kurk uit een flesch en het leggen van een vulling in een kies, laat aan duidelijkheid te wenschen over. Voor een vergelijking zijn er punten van overeenkomst noodig en trekken, ergens iets uit verwijderen, staat tegenover leggen (iets inbrengen). Overigens (om me van Kl's pleonasme (prothetische bril) te bedienen) een zouteloze flauwiteit.

Ik bedoel niet een niet-deskundige, zooals Kl. op Pag. 290, maar een onbevoegde met betrekking tot de wettelijke bepalingen. Men beschouwe toch de zaken in hun verband als 't U blijft.

Waar ik beweerde wat men onder Prothese verstond, zei ik o.m., dat daarmede niet bedoeld werd de vervanging van een gedeelte van een tand door vulling.

Kl. had op Pag. 290, waar hij mijn woorden aanhaalde, niet alleen „*van een gedeelte*”, maar ook „*door vulling*” *) moeten cursiveeren. Dan had hij de beteekenis mijner woorden in duidelijker licht gesteld.

De heele opzet trouwens van K l i n k h a m e r 's eerste artikel deugt niet. De aanklaagster beweerde op een vraag van den kantonrechter, dat ze wel niet wist dat ze bij een onbevoegde hulp had gezocht; lees nu echter eens hoe het er anders staat. De verdediger noemde dan de zaak ook hoogst onsympathiek.

Wat voor antwoord zou de heer K l i n k h a m e r nu

---

*) Nu weer niet zeggen heer Klinkhamer dan bedoelt v. D. wellicht door een potlood of heimachine. Niet zoo naief doen.

wel willen, dat ik gaf op zijn opmerking „als dus v. D. een gedeeltelijke teloorgegane tand moet vervangen, doet hij dat niet; hij zal vermoedelijk dien tand trekken of hem in zijn geheel vervangen. We zullen maar ja zeggen, dat doet hij; dan klopt K l. redeneering beter; dat staat geleerder. Overall in K l.'s argumentaties tref ik deze verdraaiingen aan, daarin is hij bepaald unique; dus om kort te gaan, als ik beweer dat het leggen van een vulling niet behoort tot de toepassing van de tandprothese, moet ik volgens systeem K l i n k h a m e r dien tand persé extraheeren en niet vullen. K l i n k h a m e r zegt op Pag. 169: „*de tand-techniek ligt buiten de bewerkingen aan het menschelijk gebit*, doch ik beweerde evenzeer op diezelfde bladzijde natuurlijk weer geestig ironisch, dan is de tand gezond en kunnen we hem laten zooals hij is of vullen (voor de aardigheid?); dit laatste is dan technisch werk.

Voelt K l i n k h a m e r dan niet, dat wat ik beweerde op Pag. 284 over dat gebit en die grap, een en al sarcasme was; nu ik daar zoo redeneer als K l. vat hij vuur en vlam en valt in zijn eigen zwaard. Als het woord Kalebas nu voor de derde maal zijn actueel cachet niet verloren had, gebruikte ik het weer.

Als K l i n k h a m e r nu denkt, dat ik alleen het vak verhef door te denken zooals hij, dan zou het er inderdaad voor zoo'n vak treurig uitzien. Gelukkig is het echter niet zoo. Denkt de Heer K l i n k h a m e r dan, dat het voor hem zoo verheffend is, waar hij op Pag. 157 beweert, dat in gegeven omstandigheden het voor hem een genoeg was, dat in deze zaak eens een vervolging was ingesteld? Ik moet U eerlijk bekennen, dat in zoo'n geval mijn geweten mij niet zoo met rust zou laten als het is op 't oogenblik.

En hiermede mijn laatste woord in deze zaak.

L. J. F. VAN DALEN.

Antwoord.

Ik heb niet beweerd, dat v. D. *steeds* een onbevoegde *noodig* heeft, en dat hij zelf de vullingen niet *mag* leggen, maar uit zijn redeneering blijkt, dat dit gedeelte van de Tandh. kunstbewerking zoo weinig wetenschappelijk en tandheelkundig is, dat het meer tot de bezigheden voor den onbevoegde, dan van den tandarts behoort, zoodat wij mogen aannemen, dat hij deze werkzaamheid aan Son overliet, temeer nu uit het proces Son gebleken is, dat laatstgenoemde alleen het *technische* werk doet, zonder het bijzijn van den bevoegden (hetzij arts of tandarts), en van Dalen duidelijk heeft gezegd, dat *het vullen* een *bloot technische behandeling* is.

Deze redeneering is natuurlijk voor van Dalen ge-goochel met woorden, maar ik ben overtuigd, dat de verstandige lezer haar zal begrijpen.

Over den verdediger zullen we maar zwijgen. Bij dezen nobelen figuur staat van Dalen buitengewoon in den gunst. Niet alleen dat collega niet voor zijn standje opkomt, maar om als deskundige van Son te kunnen optreden, moet men een zeer hoogstaand mensch zijn. (zegt de verdediger).

Dan volgt iets naar aanleiding van een particulier schrijven, dat ik, omdat v. D. er nu toch over spreekt, hier in extenso laat volgen.

TERNEUZEN, 26 Maart 1914.

Weled. Heer.

Zoo even kreeg ik het Tandheelkundig Tijdschrift in handen en vernam daaruit dat U nog een heel rapport aan den kantonrechter gezonden hebt, waartegen ik me natuurlijk niet meer verdedigen kan. Ik heb er althans niets meer

van vernomen. Hoe ik daarover denk, zullen we maar in 't midden laten.

Maar hoe U in Uw Tijdschrift dingen durft te beweren, die ik niet gezegd heb, zooals bv. Pag. 163, onder N°. 3: „Indien dit kiemblad zich niet had ingestulpt, zouden de tanden evenals de haren en nagels aanhangsels zijn van de huid. We kunnen dan ook de tanden beschouwen als te staan buiten het weefsel van den mond”, is me een raadsel.

Ik heb er niet aan gedacht dergelijke nonsens te beweerden.

Wel heb ik gezegd, wanneer de instulping van de primitieve mondbocht niet plaats had gehad, dan zouden de tanden op het buitenweefsel staan als de haren op het hoofd, doch dat de tanden te beschouwen zijn als te staan buiten het weefsel van den mond, is een absurditeit, die ik nooit debiteerde. De mond is als uitwendig weefsel te beschouwen. Enfin, succes er mee!

Voorts verzoek ik U bijgevoegde papieren als Uw rechtvaardigheidsgevoel zich daartoe leenen wil, in Uw volgend nummer te plaatsen; en verzoek ik U vriendelijk mij dan een exemplaar toe te zenden.

Zoo niet, dan beschouw ik de zaak met Uw blad als afgedaan en wensch ik U veel geluk met Uw open en ruiterslijk optreden.

Als ik over iemand schrijf, laat ik hem dat behoorlijk weten.

Achtend,
L. J. F. VAN DALEN.

Ik heb het niet gepubliceerd, omdat het particulier was, nu v. D. het publiek maakt, moet ik nog even een woordje naar aanleiding van dit briefje zeggen:

Ik begrijp niet goed, waarom die *instulpingskwestie* in dezen brief moest behandeld worden. In het ingezonden stuk, zegt v a n D. in een noot, dat hij ontkent gezegd te hebben, hetgeen ik naar aanleiding daarvan hem in den mond heb gelegd. Wat hij wel heeft gezegd, vertelt hij mij in een

particulier briefje. Vreemd niet waar? Ik wil gaarne gelooven, dat v. D. iets anders gezegd heeft, en dat mijne aantekeningen op dit punt onjuist zijn. Dit doet echter aan de hoofdzaak niets af. Deze was n.l. om den rechter te vertellen, dat de tanden evenals de haren aanhangsels zijn van de huid, dat toch een kapper geen dokter behoeft te zijn, en de bloot-technische handeling van het vullen van een tand niet kan behooren tot de tandheelkunst, want dat heelkunst beteekent: „doen regenerereen van het weefsel”, en dat toch het weefsel van een tand nooit regenerereert. Voor een leek moet zoo'n redenatie inderdaad overweldigend logisch en wetenschappelijk zijn.

v. D. zegt, dat ik op pag. 169 beweere, dat de *tandheelkunde* ligt buiten de kunstbewerkingen van het menschelijk gebit. Daar staat echter „*de tandtechniek*”. Dit zou weer tot groote verwarringen aanleiding kunnen geven.

Op blz. 286 neemt v. D. mijn zin goed over en spreekt van tandtechniek.

Hij zegt, K. *beweert* de tandtechniek ligt buiten de kunstbewerkingen aan het menschelijk gebit, ..., maar dat *beweere ik* niet.

Een gewoon mensch denkt dus, dat v. D. met mijn bewering niet accoord gaat. van Dalen echter bedoelt wat K. beweert, laat ik in het midden, ik stel de volgende bewering slechts er naast „tandheelkunde behoeft te veel *techniek*, dan dat zij er buiten zou kunnen.” Waarover heeft v. D. het nu over *techniek* in de beteekenis van *tandtechniek*, het vervaardigen van die voorwerpen en apparaten die wij noodig hebben bij onze kunstbewerkingen aan het menschelijk gebit), of „*de techniek der tandheelkunst* (het geheel der regels, welke wij bij de beoefening der kunst hebben in acht te nemen).

Inplaats hierop antwoord te geven, roept v. D. mij mijn H. B. S.-jaren voor den geest.

Als ik dan ten slotte, na een ontleding van v. D. verwarde gedachten tot de eenige mogelijke oplossing kom,

dat hij onder zuivere technische behandeling „schijnt” te verstaan, eene die met de toepassing van wetenschappelijke voorschriften niets te maken heeft, dan zegt v. D a l e n, *schijn bedriegt*, dus m.a.w., mis man, je snapt me nog niet.

Ik zal verder maar geen pogingen wagen v. D a l e n te begrijpen. . . . .

J. M. KLINKHAMER.
